

**Politikai napilap.**  
Megjelenik (vasárnap és ünnepnap kivételével) mindennap délután 4 órakor.  
Szerkesztőség és kiadó hivatal:  
Via Ciotta 28.  
Telefon sz.: 778  
Száma 4 fillér,  
vidéken 6 fillér.

# FIUMEI HIRLAP

**Előfizetési ár:**  
Helyben házhoz hordva  
Egy hónapra . . . 1 k. 20 fill.  
Negyedévre . . . 3 k. 60 fill.  
Vidéken, postai szétküldéssel:  
Egy hónapra . . . 1 k. 80 fill.  
Negyedévre . . . 5 k. 40 fill.  
Hirdetési díj: Egy 4 hasábos nonpareille sor 10 fillér. Hivatalos hirdetések egy sor 20 fill.

## A szent autonomia nevében.

Hallottuk már a népet, a fiumeit, az autonómiáért lelkesedni. Ünnepelte azokat a jeles hőseket is, kik az autonomia bátyáin állnak, hizzottan, megelégedve. De hiszen csakérdemjük a jólétet, mikor a nép hatalmas mentsvárát, az autonómiát megovják a *népnek*. Ez az okoskodás vezeti a *misera plebs cuntribaens*-et. És ha az volna a valóság, hogy a népnek védik az autonómiát, akkor igaza volna a *misera plebsnek*, ha érettek tűzbevizbe akar menni. De mert nem az a valóság, hogy az urak ott az autonomia bátyáján, a népért silbakolnak, azért a népnek az egyszerű nincs igaza, mikor tűzbevizbe akar menni oktalanul érettek. Ma még ezt tán nem érti meg a nép. De meg fogja érteni holnap.

A nemzetnek szüksége van a legkülönbélebb autonómiára. Válságos időkben — láttuk évekig — egy-egy mentsvárát képezik ez autonómiák az országnak. Hanem csak akkor, ha az autonomia nem egy klik kisajátított tulajdona, hanem minden szavazó és nem szavazó polgárá is egyaránt. Mert így megdönthetetlen. A klik kezében pedig ha megdönthetetlen is volna, de — megvehető. Mint volt a fiumei autonomia több sarkalatos intézménye Zanella-Gaál kezében a nemzeti küzdelem alatt, mikor Kristóffy minden hazafiatlan akciójában biztos támogatást lelt benne.

Fiume népet az adminisztráció szelleme napról-napra jobban sanyargatja. Rettentő magasáron kell az élelmét beszereznie. A lakás szintén oly drága, hogy nincs talán Magyarországon még egy oly város, mely e tekintetben Fiume mellé sorakoznék. De legtöbb kárt okoz a város polgárságának népének az, hogy reformok behozatala ugyszólván teljesen lehetetlen! A régi embernyuzási módszer élelmészési-, munkás- és házbéruzsora lopja vérért, pénzét a pénz- és vérszegény fiumei népnek. A kik segíthetnének a bajokon, azok nem segítenek. Azért nem, mert ők azoknak az uzsorásoknak állandóan dédelgetett gyermekei. A haluzsorások hallal táplálják s így végig beszedik a vámot azokért a gazságokért, miket a nép ellen engedtek elkövetniök.

Fiumében ez a gyümölcse az autonómiának. A nép soványodik mellette. Még pedig alaposan. A nagyságos urakká felfuvalkodott

tökefjú „figlio del popolo“-k pedig hiznak, szintén alaposan. A legrosszabb esetben csak biztos voksokban részesülnek képviselő- és városi választásokon. De nem ritkán teli szatyorral is állítanak be a nagyságos népméltó népfilakásába, melynek ajtaja barátságosan nyitva áll mindenki előtt, a ki valamit hoz.

A nép éhezik és nem tudja, kit szidjon. Az istent nem szidhatja. Neki csak a feladata, hogy a földet hagyja teremni, a vizeket tegye dúsfá. Az idén mindakettő megtörtént. A nyomoruság mégis nagy. Mi ennek az oka? Nem az isten, hanem az adminisztráció, amelybe még istennek sincs beleszólása. Nincs, mert nem fizet adót és nem „figlio del popolo“!

Az autonómiákra szüksége van a nemzetnek. De nincs szüksége olyanokra, kik *szint sűtnék ki saját bödönükbe az autonomia szent nevében* a népbőréből. Tegyük olcsóbbá a kenyeret, a húst, a halat, a lakást, — akkor aztán azok az urak nagyon, de nagyon drágák lesznek nekünk.

**A vasutasok és a horvát nyelv.**  
Egy *álhír* járta be a lapokat, mely szerint Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter rendeletet adott ki, mely szerint 600 korona évi pótlékban részesülnek a horvát vonalakon alkalmazott mindama magyar hivatalnokok, akik egy bizottság előtt a horvát nyelvben való jártasságukat igazolják. — Mint most nekünk Budapestről jelentik, ilyen rendelet kibocsátásáról illetékes helyen mit sem tudnak.

## La carestia del pesce.

L'argomento è divenuto generale ed un po' anche dioertente in grazia dei titanici sforzi che fa un giornale che vuol essere la espressione della volontà del popolo, il tutore naturale dei suoi interessi, a dimostrare che la carestia è giustificata e ci deve essere, o meglio che non esiste se non nella fantasia degl'incontentabili; e delle sferzate spiritosissime di un altro giornale all'indirizzo del primo.

Questo, com'è suo costume, parla sempre coll'aria di riconosciuto maestro d'ogni parte dello scibile umano, malgrado ciò le piglia da ogni parte, e della sua sapienza riceve quotidiane attestazioni, in manifestazioni entusiastiche di una ammirazione proprio sincera. Ma che! più ne piglia, più alta proclama la sua superiorità intellettuale e anche morale, e va tronfio delle botte che riceve, come di tante vittorie. L'altro, è vero, s'impone qualche restrizione, in casi speciali, nella libertà di parola; ma in genere difende la causa del popolo con infaticata e intelligente energia. Ora i due giornali sono alle prese e il secondo si diverte e diverte con una serie di articoli polemici pieni di sale e di pepe di ottima origine.

Noi non entreremo nella polemica; constatiamo però che è ben doloroso vedere che certe cause trovino difesa in chi si vanta tutore degl'interessi del popolo, e li vuole poi sacrificati all'interesse di pochi che non si danno nessuno pensiero della fame dei loro simili, purché le loro saccoccie ognora trabocchino.

Intanto è indubitato che il pesce è caro per cause generali, ma più ancora per speciali, ormai a tutti note, e che non si vogliono togliere per ragioni che parrebbero ricondite, ma ché sono ormai chiare a tutti.

Appena sorta l'idea della commissione che fu poi costituita, noi dicemmo esplicitamente che essa non farà nulla, perchè le proposte veramente utili, pratiche, efficaci che potesse fare, non avremmo trovato appoggio, non sarebbero state accolte da chi doveva metterle in esecuzione.

A giustificare questo contegno di parzialità e di favoritismo delittuosi, perchè tornano specialmente a danno della povera gente, si vuol gettare tutta la colpa alla politica economica del governo. Certo da questa dipende il caro di parecchie derrate, ma non certo quello del pesce. E in generale a questa ragione se ne aggiungono altre altrettanto attive, che pur con un po' di buona volontà si potrebbero togliere. Ma un atto di energia non è da attendersi nelle presenti circostanze, in cui tutto è asservito a scopi partitiani.

Abbiamo narrato nell'ultimo articolo scritto su questo argomento fatti i quali dimostrano il vantaggio grandissimo che verrebbe alla grande maggioranza della popolazione, specialmente, che deve regolare le sue spese alla meschinità dei proventi, se fosse permesso al vero pescatore, a colui che piglia il pesce, il venderlo direttamente al pubblico. E' davvero strano e doloroso che in questi tempi in cui da ogni parte sono proclamate la giustizia e la necessità che all'interesse della collettività tutto debba essere diretto e assoggettato, si vedono invece pochi arricchirsi imponendo alla grande maggioranza gravissimi sacrifici, astinenze forse anche digiuni. E proprio una illusione che i privilegi siano finiti. Non c'è nessun mutamento nell'essenza della cosa; l'unico che si è compiuto è nei privilegiati. Adesso sono altri: ed è sempre vero che il mondo continua essere dei prepotenti, per l'unica ragione che il numero degli insipienti e dei vili è infinito.

Non ci occuperemo del sistema in uso presso i rivenditori del pesce per cui il prezzo di questo rimane sempre eguale, quale sia la quantità pescata. E' ormai cosa che conoscono tutti e di cui qualche giornale ha parlato descrivendolo chiaramente; sistema mercè il quale accade spesso che il pesce sia più caro da noi, ove affluisce da tante parti che in luoghi anche lontani dal mare, ove viene spedito di qui.

E' davvero un'enormezza, e non è la sola.

Non resta quindi altro che di fare voti che il disegno di una nuova pescheria, eretta su fondo go-tivo, a spese del governo, venga quanto prima realizzato.

La nuova pescheria, giusta il disegno, sorgerebbe alla radice del molo Maria Teresa e sarebbe fornita di tutti gli arredi più moderni, diretti a mantenere pulito il pesce, e a conservarlo. Essa provvederebbe anzitutto al bisogno della città, e soltanto in caso di sovrabbondanza farebbe spedizioni in altre città. In essa venderanno il pesce i pescatori di prima mano, a quel prezzo o assai poco più a cui lo vendono ai rivenditori.

Sarebbe ben più confacente alla dignità e al decoro cittadino che il provvedimento fosse preso dal nostro municipio; ad ogni modo, ben venga da qualunque parte sia, purché arrechi sollievo alla povera gente, che ha pur diritto di vivere e di non soffrire sempre, sempre.

## A király Herczegovinában.

— A trebinjei látogatás. —

Jelentettük már, hogy a király az idén meglátogatja az okkupált területeket. Az az állítás, hogy ezuttal először látogatja meg ezt a vidéket, nem való, mert 1885-ben már Boszna-Bródban volt az uralkodó. Most tudvalevőleg azért megy a király a megszállott tartományokba, hogy részt vegyen a Dalmáciában tartandó kombinált szárazföldi és tengeri hadgyakorlaton, amely szeptember 11-től 15-ig fog tartani. Ischlben Burián báró közös pénzügyminiszter délelőtt kihallgatáson volt a királynál s előterjesztette a dalmáciai ut tervét.

E szerint, mint már írtuk, a király 11-én érkezik Póliában, ahol Miramar nevű jachtjára száll, aztán Lussinon át Lisszába utazik. A következő napon partra száll a király és a részt vesz a lisszai csatában elesett katonák emlékeztetere tartandó egyházi ünnepségen s megnézi a katonák emlékoszlopát. Délután a hajóraj próba-gyakorlatait nézi meg s másnap utra kel Gravozábba, ahol nagy partraszálló gyakorlat lesz. Már délelőtt tizenegy órakor tovább utazik a király Trebinje felé s Uszkoplje és Hum állomásokon pihenőt tart. Trebinjében az udvari vonaton ebédel, azután küldöttségeket fogad, majd visszatér Gravozába, ahová estefelé érkezik meg.

Trebinje a megszállott tartományok második városa, amelyet a király meglátogat, *Hercegovina kerjében* van. A városnak két része van: A Treainsciától körülfolyt, sáncokkal, bástyákkal és árkokkal körülvett vár és az újváros, ahol az összes állami épületek vannak és a modern házak, amelyek jórészt az okkupáció után épültek.

A sok új épület éppenséggel nem rontotta meg a város keleti képét és középkori karakterét. Még most is az a félig olasz, félig török város, a melyre vakítóan és forrón tűz le a délszaki nap. A legutóbbi népszámlálás idején 1292 lakója volt, köztük 519 mohamedán, 482 katolikus és 275 görög keleti, kik főképpen a Raguzával való dohánykereskedésből élnek. A dohány világszerte is-

mertté tette Trebinjét, a mit történelmi szereplésével nem tudott elérni. Minden dohányos tudja, hogy a trebinjei dohány a legfinomabbak közül való. A dohánytermelés és a szömüvelés teszi ezt a népet jómódúvá, a mi ugyszólván minden házon meglátszik.

Azon a fontos kereskedelmi uton, a mely a középkorban nagy szerepet játszott már és Raguzából tizenöt nap alatt Nisbe visz, egy hónap alatt meg Konstantinápolyba, Trebinje mindig a legjelentősebb állomás volt. Valamikor régen Trabunia és Travunia volt a neve. Időszámításunk legrégebb korszakában, a biborban született Konstantin előtt és után való időben szláv fejedelem uralkodott Trebuniában.

Mikor aztán a szláv uralom összeomlott az Adrián, Trebinje állandó összeköttetésbe jutott Boszniával és Hercegovinával s utóbb velük együtt került török uralom alá. Az oszmánoknak Trebinje határállomás volt, a melyet a montenegroi, raguzai és velencei határhoz való közelsége miatt meg kellett erősíteni. Ezenkívül, hogy a népet megfékezzék, számtalan apró körtornyot építettek, a melyek sok órajárányira megkoszorúztak minden hegycsúcsot és uralkodtak minden uton. Ekkor basa is rezideált Trebinjében.

A város legszebb disze most az a gondozott park, a melyet Kállay Béniről, a volt közös pénzügyminiszterrel neveztek el. Trebinjére nézve, a mely élő fában nagyon szegény, valósággal áldás ez a park. A parkot maguktól működő vízajtó kerekkel látják el az öntözéshez szükséges vízzel; így öntözik a város határában levő földeket is. Trebinje egy hegybarikádnak és a kerületi közigazgatási hivatalnak a székhelye, van azonban kívül dohánybevéltő hivatala, kereskedelmi iskolája, kórháza s még több más közintézménye is.

## HIREK.

— **Személyi hírek.** Nákó Sándor gróf fiumei kormányzó hosszabb távollét után holnap érkezik haza székhelyére. — Dr. Stettina József miniszteri tanácsos, a kereskedelmi miniszternek vasuti és hajózási főfelügyelőségének vezetője, Abbaziában időzik.

— **Kivándorlókat fosztogató vasutas.** Az alább következő gyűlési beszéd a budapesti „Népszava” szocialista napilap írja s természetesen ő is a felelős annak valóságáért:

„Különös kis eseményről értesít bennünket lapunk egyik olvasója. Folyó hó 5 és 6-ika közötti éjjelen az 1006-os számú, Fiume felé robbogó személyvonat egy kocsiában ült egy elvtársakból álló 8 tagú társaság. Kivándorlók valamennyien. Reggel ültek fel Budapesten és a hosszú uttól fáradtan elaludtak. Éjjele 11 órakor benyitott a fülkébe egy urias külsejű 30 év körüli ember, de rögtön visszahuzta a fejét, mert észrevette, hogy az utasok egyike ébren van. Két óra múlva újra benyitott; oda osont az egyik utas feleségéhez és le akarta oldani róla arany nyakláncát.

Erre egyik elvtársunk, aki nem aludt, kérdőre vonta, mire az ismeretlen azt felelte, hogy ő vasuti tisztviselő s miután felmutatta a nála levő kupé-kulcsot s kijelentette, hogy neki joga van ellenőrizni — az utasok jegyeit. Azonban pórul járt, mert az utasok, tudva azt, hogy civilben semmiféle vasuti forgalmi közegnek hivatalosan funkcionálni nem szabad, lefűlétek és elverték. Persze nem elégedtek meg ennyivel, hanem a

legközelebbi állomáson, Kamerál-Moravicán följelentették az esetet az állomásfőnöknek, követelve tőle, hogy az illetőt tartóztattassa le és egyben átadják neki a fülke-kulcsot is. És ekkor, a főnök kijelentése nyomán, kiderült, hogy a ki a szegény kivándorlókat állítólag megpróbálni akarta, egy három hét óta szabadságot vasuti altiszt. A főnök személyesen is ismerte. De ismerték az állomás többi emberei is, a kik azonban valósággal megrohanták elvtársainkat, hogy hogyan merik ilyenekkel egy kollegájukat megvádolni, azonban — a nevét a tettesnek egyik sem volt hajlandó megmondani. Ezért nem is jelentették fel az utasok a dolgot Fiumében.

Eddig a tényállás. Hogy nincsen-e valami véztes személycsere a dologban, nem tudjuk. Azt azonban tudjuk, hogy Budapest—fiumei vonalon állandóan dézsmálják „ismeretlen tettesek” a hosszú uttól kifáradt szegény kivándorlók filléreit. Mindenestre követelnünk kell, hogy az illetékes hatóságok — többek közt a Máv.-ék is — indítsanak vizsgálatot és vonják felelősségre a Kamerál-Moravicán akkor éjjel szolgálatot teljesítő állomásfőnököt, aki eltitkolta a lopással vádolt egyén nevét s aki így meggátolta a kivándorlókat abban, hogy rendőr vagy csendőr útján derítsenek vizsgálatot a kupé-kulcsos állítólagos tolvajjügyére. Mi bizunk benne, hogy félreértés van a dologban s éppen azért bizonyosak is szeretnénk lenni abban a feltevésünkben, hogy a Máv.-nál nincsenek alkalmazásban tolvajok.”

— **Katonák veszedelme Pólabán.** Pólaból jelentik: A 87. gyalogezred tegnapi gyakorlata alkalmával a 13. század egyik szakaszvezetőjét egy bokorban rejtőzködő mérges kígyó megcsipte. A szakaszvezetőt azonnal a helyőrségi kórházba szállították. Állapota veszedelmes. Ugyanakkor még egy baleset történt. Bulja Giacomo, az 5. század egyik köz-katonája fürdés közben a vízbe fuladt.

— **Nem lesznek ellenőrzési szemlék.** Mikor a nagy obstrukció megszavazta a sorozásokat és ujone-bevonulásokat: az akkori honvédelmi miniszter kénytelen volt elrendelni, hogy az ellenőrzési szemléket ne tartsák meg. Ugyis fölöslegesek, nem jök semmire! — magyarázták a rendeletet. Ugy látszik azonban, hogy amit akkor kivételképpen rendeltek el, rendszerré fog válni. Bolgár Ferenc államtitkár, ugyanis, mint a honvédelmi miniszter helyettese, ezt a rendeletet küldte a hatóságoknak:

Megfelelő további sürgős intézkedés végett értesitem a címet, hogy a közös hadsereg nem tényleges államánnyu legénységének ellenőrzési szemléi a cs. és kir. közös hadügyminiszter ural egyetértőleg hozott határozat folytán, a. m. kir. honvédség nem tényleges államánnyu legénységének ellenőrzési szemléi, valamint a népfölkelés időszaki jelentkezései pedig a jelen rendeletem alapján, a folyó évben nem tartandók meg.

A tisztí jelentkezések azonban a eddigi módon a folyó évben is teljesítendők.

— **Teatro Fenice.** Le produzioni del cinematografo Volta a questo graditissimo ritrovo richiamano il pubblico in folla, così che il teatro si empirebbe anche se ne fosse doppia la capacità. La splendida chiarezza delle proiezioni, l'interesse che destano le scene attraenti, piacevoli istruttive, tengono gli spettatori attenti, animati, divertiti!

Questa sera programma monstre. Parte I. Vittime del temporale

(splendida) — Pollastro avvelenato — Viaggio in Svizzera — Il portinaio batte il tappeto (comiccissima).

Parte II. Ali Baba ed i suoi 40 ladri — L'incendiario — Le sciagure d'un innamorato.

Parte III. Galeotti evasi dalle carceri d'America — Ammogliatevi pure — Una al padrone di casa (comiccissima).

### Spiriti burloni.

Scrivono da Brindisi:

A quattro appassionati cultori di spiritismo è toccata iernotte una grave disillusione. Essi, evocando l'anima di illustri trapassati, e a mezzo def soliti „medium” e tavolini parlanti, si erano fatti rilevare che in una località poco lontana da Brindisi, e vicino ad una vetusta chiesetta, era nascosto un tesoro.

Aspettata la notte ed armati di vanghe, badili e pali di ferro mossero cauti e silenziosi alla conquista del vello d'oro. Giunti al luogo indicato dagli spiriti, ciascuno si diede a lavorar di zappa con una vigoria da disgradare il più robusto contadino: ma dopo aver scavato buche molto profonde, e sudato varie camicie, dovettero riporre i rustici arnesi, imprecaando all'inutile fatica. Intanto la comica scena era stata per intero curiosata da un amico, non visto, che, mandò a dirlo, la rese di ragione pubblica, così che essa fa ora le spese della cronaca cittadina.

— **Csehek Zágrábban.** Négyszáz szokolista e hónap 31-én két különvonton Prágából Zágrába utazik a horvátok látogatására. Visszajövet a szokolisták Budapesten kiszállanak, mert a függetlenségi párt több tagja meghívta őket a magyar főváros megtekintésére és a magyar cseh barátság megszilárdítására.

— **Az ál-Szapáry gróf.** Az a fiatalember, a ki a Lágymányoson föbe lőtte a minap magát, még mindig a titokzatoság leplébe burkolódik. Egyre azt hajtogatja, hogy ő gróf, tagja a Szapáry-családnak. Gróf Szapáry László bérmafia, Morettó Sándor vasuti altiszt megjelent a kórházban, megnézte az öngyilkost és kijelentette, hogy ráismert benne Venczel Béla királyi adótisztre. Őt pénzügyör jelent meg tegnap délután a kórházban akik egybehangzóan konstatálták, hogy a mennyire megállapítható, az öngyilkos azonos Venczel Bélával. Ebbe már bele is nyugodtak volna, de ekkor megérkezett Venczel Béla, egészségesen és kijelentette, hogy nem igaz a hír, hogy azonos volna az öngyilkossal. Csak éppen hasonlít hozzá, egyformán szöke a hajuk és egyforma magasak. A vizsgálat tovább folyik, hogy a titkolózó életunt személyazonosságát megállapítsák.

— **A Margitsziget.** Budapestről írják lapunknak: A legbájosabb magyar sziget köszönti a főnséges magyar tengert.

Ami Fiumének Abbázia, az Budapestnek a Margitsziget: az uri társaság kiránduló és nyaraló helye. Köszönjük pedig ezt a gyönyörű parkot és nagyhatású gyógyfürdőt ugyancsak a maradandó emlékeztető József főhercegnek, akinek Őnök a pompás Villa Giuseppét köszönik, ahonnan olyan elragadó kilátás nyílik a városra, a hegyekre, a tengerre és a szigetekre! Nagyon szerette a főherceg Fiumét is, a Margitszigetet is. Fiumében arra gondolt, hogy annak micsoda délvidéki növényeket és virágokat telepíthetne át a Margitszigetre; a Margitszigeten viszont büszkén dicsekedett ismerőseinek mutogatván a szebbnél-szebb növényeket és virágokat: „En neveltem Fiumében.” Aki Budapestről a magyar kikötő városba megy, mindenki meglátogatja a Villa Giuseppét és senki sem bánja meg. Aki Fiuméből a magyar fővárosba jön nyári időben, az meg el ne mulassa meglátogatni József főherceg itteni remek alkotását: a Margitszigetet. Szintén nem fogja megbánni a csekély fáradságot. Mert nem-

csak a legjobb parkok egyikében sétál, amelyet világlátott emberek is megcsodálnak, hanem át egyszeresen mind egészen modern színvonalon álló magyar fürdőt is. A teljesen restaurált és díszesen beburkolozott szállodák, az ujonnan felszerelt fürdők, a Szabó Károly dr. vezetése alatt épült új vizgyógyintézet, a kitünő konyha stb. a legkényesebb igényeket is keletnek immáron kieégíteni. Európa egyetlen fővárosa sem olyan szerencsés, hogy kellő közepén, mintha tündér varázsolta volna oda, olyan nyaraló és fürdőhelylyel bírják, amilyennel József főherceg a Margitszigetben Budapest megajándékozta.

— **A Sirio legénysége az Adrián.** A madridi Imparcial jelentése szerint a Sirio kapitányát és legénységét az Adria gőzörsre szállították. A kapitány őrizet alatt áll, mivel attól tartanak, hogy öngyilkosságot követ el.

— **Wekerle és a Piccoló.** A trieszti Il Piccolo tudósítója beszélgetett Wekerle Sándor miniszterrelökkel:

— Mi igaz azokból a hírekből — kérdezte a hirlapíró — hogy Magyarország Ausztria segítene az orosz autokráciának a forradalom leverésében?

Wekerle Sándor erre ezt felelte:

— Semmisen igaz ezekből a hírekből. Magyarország soha sem vállalkoznék arra, hogy más népek szabadságát leverje.

A hirlapíró ezután a Balkán-kérdést vetette föl.

— Eppen Olaszországra való tekintettel — mondotta Wekerle — sohasem gondolt a monarchia arra, hogy a Balkánon okkupáljon valamit. A státuszkvót kívánjuk föntartani.

— **A reggeli lapok hírei.** Lezuhant léghajós. Johnson amerikai léghajós háromezer lábára emelkedett hajójával, mikor a léghajót veszedelem kezdte fenyegetni. Johnson szállóernyővel igyekezett menekülni, az ernyő azonban nem működött s Johnson lezuhant Little Falls falu mellett s agyozuzta magát. — **Kirabolt angol gőzös.** Hongkongból jelentik, hogy Vuhon közelében tengeri rablók megtámadtak egy angol gőzöst. Egy matróz elesett, három megsebesült. A kalózkod, a kik ötszáz taelt és egy láda ópiumot raboltak el, elmenekültek.

— **Bertoli és Szántó pöre.** A budapesti kir. itélőtábla e hó 14-én, kedden tárgyalja a Fiumei Kereskedelmi Bank volt sikasztó pénztárosának, Berjoli Károlynak és büntársának, Szántó Imrénének ügyét.

— **A kolozsvári pótválasztás.** Kolozsvár központi választmánya a kolozsvári első választókerületben a pótválasztást augusztus 22-ikére tűzte ki. A választáson Böhm Mihály és Kecskeméty István képviselőjelöltek állanak egymással szemben.

— **A cár és a halálbüntetés.** Pétervárról azt írják, hogy a cár ma elvetette az agrár programot és a halálbüntetés eltörlésére vonatkozó javaslatot. — **A tisztviselők óvadéka.** Budapesti jelentés szerint a kormány a pénzkézeléssel más felelőségteljes munkával megbízott tisztviselők óvadékait visszafizeti. A visszafizetést már október elején megkezdik.

— **A polgári házasság és Spanyolország.** Madridi politikai körökben valószínűnek tartják, hogy a polgári házasság és a temetkezési kérdés miatt a spanyol udvar és a Vatikán között komoly ellentétek merülnek fel. A tárgyalásokat Rómába teszik át.

### Corrispondenza aperta.

Signor Gyp — Fiume — La sua missiva rivela in Lei persona intelligente e colta. E come tale dovrebbe comprendere che uno scritto di quella natura non può essere pubblicato, se non abbiamo nella persona che ce lo invia la garanzia della verità delle cose in esso asserite. Un ignoto non offre garanzia nessuna. L'abbiamo altre volte detto; gli scritti anonimi sono inesorabilmente dannati al destino.

x **Szülők figyelmébe** ajánljuk Róser tan- és nevelő intézetét Budapesten (alapítottól 1853-ban). E kitünő hírnevek örvendő intézet magába foglal 3 osztályu Felső kereskedelmi iskolát, mely teljesen egyenrangú az állami, községi és testületi felső kereskedelmi iskolákkal és négy osztályu polgári iskolát. Bizonyítványai államérvényesek és az egyéves önkéntességre jogosítanak. Védői tanulók az iskolákkal kapcsolatos Nevelő Internátusba felvétetnek. Értesítésteküld Róser János igazgató, Budapest, VI., Aradi-utca 10.

## TAVIRATOK.

### A kormány működése.

Budapest, aug. 13. Beavatott forrásból jelentik, hogy a kormány még az ősz folyamán olyan javaslatokat terjeszt a törvényhozás elé amelyek az egész magyar közvéleményben kellemes meglepetéseket fognak kelteni. Az őszszel elkészülő törvényjavaslatok mind megannyi határkövei lesznek az új korszaknak. *Wekerle* Sándor miniszterelnök a nagyfontosságú munkálatok elkészítése miatt a nyáron nem is megy szabadságra és a belügyminiszteriumban *Andrássy* Gyula gróf miniszter személyes vezetésével folynak a munkálatok, amelyek az általános választói jogról és a népiskolai közoktatás tervezetéről szólnak.

### Az új magyar hajóstársaság. Megvették a Cunard hajókat.

London, aug. 13. A „Daily Telegraph”-nak jelentik Liverpoolból hogy ott az a hír terjedt el, hogy a Cunard hajóstársaság a kivándorlás szolgálatában álló, gőzöseit eladta a magyar kormánynak, vagy pedig, hogy a hajók eladása tárgyában tárgyalások folynak. A társaság hivatalnokai az ügyről nem nyilatkoznak.

### A „Standard” értesülése.

London aug. 13. A „Standard” értesülése szerint a Cunard társaság igazgatói szombaton fogadták a magyar kormány delegátusait, akik öt gőzös megvételéért több mint egy fél millió koronát ajánlottak fel. A társaság igazgatói eme ajánlat alapján tárgyalásokba bocsátkoznak a magyar delegátusokkal.

### Hivatalosan cáfolnak.

Budapest, aug. 13. A „Daily Telegraph” és a „Standard” híere vonatkozólag illetékes helyről a következőket jelentik: Való az, hogy tárgyalások indultak meg egy tengerhajózási társaság létesítése érdekében, amely hivatva lett volna a kivándorlási szolgálatot Fiumén át teljesítse. Ez a társaság megvette volna a Cunard három hajóját. A tárgyalások folytatása közben azonban akadályok merültek fel. Ezért a tárgyalásokat az őszre elhalasztották. Téves az angol lapoknak az a híre, hogy a magyar kormány megbízottakat küldött volna ki a Cunard-társaság hajóinak megvételére. Az is valószínű, hogy a Cunard erre vonatkozólag ajánlatot is tett volna a magyar kormánynak.

### Egy püspök halála.

Esztergom, aug. 10. *Sulyánszky* Antal címzetes püspök ma reggel meghalt.

### A talmi gróf rovott multu sikkasztó.

Budapest, aug. 13. A rendőrség most már kétségtelenül megállapította, hogy az az ismeretlen fiatalember, a ki a minap a Lágymányoson öngyilkossá lett, nem más, mint *Benedek Ferenc* rovott multu sikkasztó.

### Anyagi bajok miatt a halálba.

Trencsén, aug. 13. *Lehoczky* József segéd telekkönyvvezető zilált anyagi viszonyai miatt agyonlőtte magát.

### Földrengés.

Budapest, aug. 13. Szentmártonkátáról jelentik, hogy ott ma nagy földrengés volt, amely 15 másodpercig volt érezhető.

### Il falso conte è un frodatore.

Budapest, 13. - Quel tale che si era tirato un colpo di revolver, e poi si era dato pel conte Francesco Szapary, è un tale Francesco Benedek, che ha subito una grave pena per frodi da lui commesse. Tutto ciò fu positivamente posto sodo dalla polizia.

### Terremoto.

Budapest, 13. — Annunciasi da Szent-Marton-Káta che quivi fu avvertita una scossa di terremoto durata 15 secondi.

### La morte di un vescovo.

Esztergom, 13. Antonio Sulyansky, ch'era vescovo titolare di questa diocesi, è morto questa mattina.

### Morto per le tristi condizioni di vita.

Trencsen, 13. Giuseppe Lehoczky, impiegato sussidiario all'ufficio del catasto si è suicidato per le tristi condizioni economiche in cui versava.

### Condanne a morte per l'ammuntamento di Sweaborg.

Helsingfors 12. Il tribunale di guerra condanno ieri a morte i tenenti Emelianoff e Kochanowski nonchè cinque soldati accusati di compartecipazione alla somossa nella fortezza di Sweaborg. La sentenza fu già eseguita.

### La Catastrofe Del „Sirio” e l'azione del Governo italiano.

Róma, 12. I giornali pubblicano: Il ministero degli esteri appena informato del naufragio del „Sirio” diede disposizioni al nostro console a Barcellona e all'agente consolare a Cartagena perché, indipendentemente da ogni altro provvedimento della Navigazione Generale fossero forniti ai naufraghi vitto, alloggio e indumenti. Diede pure ordini speciali perché fosse anche parzialmente, comunicato l'elenco dei superstiti e ordinò al capitano medico Sandulli, in servizio d'emigrazione sul „Sirio” di prendere le disposizioni perché si organizzasse un servizio sani-

tario per i naufraghi. L'elenco dei salvati si spera sarà fra breve completato nonostante le non poche difficoltà che presentano le ricerche perché gli scampati sono disseminati a Valenza, Alicante, Cartagena, Capo Palos presso gli abitanti della costa e molti passeggeri di prima e seconda classe partirono subito coi primi treni senza lasciare le loro generalità.

Il „Popolo Romano” dice che il Governo ha fatto in questo circostanza tutto ciò che era in dovere di fare senza indugio, senza esitazioni e soprattutto senza ostentazione. E' deplorabile che alcuni giornali che si vantano di esprimere criteri obbiettivi, traggano argomento, da questa caso luttuoso, per tacciare il Governo d'inerzia e negligenza.

## Közgazdaság.

x Hitelezői védegyelet Horvátországban. A zágrábi kereskedők egyesülete (Trgovacki dom) kebelében hitelezői védegyelet alakult. „Druztvo za zasfitu vjeroveika” elnevezéssel. A védegyelet célja: egységes eljárás azoknál a fizetés képtelenségeknél és csődöknél, melyek a monarchia egész területén az egyesület tagjait érdeklik.

x Az új olasz kamattörvény. Olaszország új kamattörvénye a törvényes kamatlábat polgári ügyekben négy százalékra, kereskedelmi ügyekben öt százalékra szállítja le. Szerződéses kamattetszés szerint köthető, azonban köztörvényi ügyekben a törvényt meghaladó kamatot írásban kell kikötni.

### A közönség köréből.\*)

### Polgártársak! Elvtársak! Fiume népe!

Az élelmiszer-uzsorások bűnlajstroma betelt!

Ütött a tizenkettedik órája, hogy Fiume lakossága e lelketlen uzsorások további üzelmének gátat vessen!

Hasonló fosztogatásra nincs példa az egész világon, mint a milyent *Fiume kenyér- és haluzsorásai* tűznek! Családok ezrei, munkások, kisiparosok, kiskereskedők, hivatalnokok egész tömege koplal és nyomorog miatta.

A fiumei kenyér 50%-al drágább és 100%-al rosszabb, mint a budapesti és a halat, melyet 6 krért vesznek a Mercato uzsorásai szegény halászoktól. 60 krajcárért sőt, 80-ért sózzák nyakatokba a tenger e kirablói! Ugyanakkor pedig ugyanők ugyanazt a halat fele, sőt harmadason vesztegetik Póla, Trieszt, és Velence piacain.

És mindezt miért?

Mert a városház urai az élelmiszer-uzsorásoknak kiszolgáltattak titeket, nyomorgó nép ezrei, koncul azért, mert ez uzsorások a Kuscher-Vio-Gaál kliknek le: vérmesebb száju kortesei minden választáson. Tehát a nép bőre a zsoldja a politikai szolgálatoknak! Huzzák le egészen ezt a máris gyöngé bört az élelmiszeruzsorások, legalább annál nyomorultabbak s így annál engedelmesebb r bszolgái lesztek az autonom-párt érdekszövetkezetének!

Polgárok! Elvtársak! Fiume népe! Nem tűrjük tovább ezeket az állapo-

\*) Az e rovatban közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjárt nem vállal felelősséget a Szerkesztőség.

tokat! A szegény ember bőrére spekuláló élelmiszeruzsorások kártásáért oly félelmesen hatalmas mozgalmat kell indítanunk, hogy megrettenjenek tőle azok, akik a zsarolásban határt nem ismertek.

## Nagy tüntetést

és

## nyilvános népgyűlést

hirdetünk vasárnapra, augusztus 19-ének délutánjára e tárgyban a Giardino publicoban.

Jöjjetek el e gyűlésre mindnyájan, polgárok, elvtársak, Fiume népe, ti szegény kizsartolt áldozatai a városháza kényurainak s lelketlen csatlósainak, az élelmiszeruzsorásoknak!

Határozatilag fel fogjuk szólítani e gyűlésen az illetékes hatóságot, hogy a türhetetlen fosztogatással szemben azonnal intézkedjék.

Követelni fogjuk az azonnal való intézkedést, mert ellenkező esetben rögtön, meg fogjuk tagadni a dác és akciz fizetését: sztrájkolni fogunk mint Fiume polgárai, még ha e miatt ezrével toloncolnának is el bennünket Friulba.

Polgárok! Elvtársak! Fiume népe! Talpra!! Hadd lássuk meg, hogy a türelmet és napi kosztját vesztett tizezrek életérdeke nem nyom-e többet a latban, mint a városon uralkodó klikkek lelketlen kapzsisága.

Az élelmiszeruzsorások ellen indítandó nagy harcban, mindnyájatokra számítunk!

Kelt Fiumében, 1906. aug. 13.

A nép boldogítására alakult Megváltó Liga végrehajtó-bizottsága.

„Elvtársak” nevében *Oh népem* nevében Stupidics s. k. Szardella s. k.

(P. H.)

## ABBAZIA,

„Nemzetközi Hálókocsi Társaság”

fürdőtelepe egész éven át nyitva. Iroda: Stefánia szálloda.

Sürgöncim: Kuranstalten Abbazia.

Egészen új berendezés. A fürdőigazgatóság összes épületei renoválva és a leg-elegánsabban újonan bebútorozva. Lift, villamos világítás, meleg- és hidegvízvezeték, tengerifürdők. A fürdőigazgatóság épületei: Stefánia szálloda, Quarnero szálloda és kávéház, 1-ső 2-ik és 3-ik számú dependance, Amália, Angiolina, Flóra, Laura, Mandria, Slatina villák stb.

A társaság szállodái a fürdőhely központjában, a híres babérrerdőben a tengerparton, a legnagyobb, e nemben egyedülálló kényelmeit nyújtják. (Angiolina tengerifürdő a Quarnero szálloda mellett, Lajos Victor főherceg meleg tengerifürdő és gyógyfürdő a Stefánia szállóval és a 2-ik számú dependanceval közvetlen összeköttetésben.)

A Quarnero kávéházban, a Glacier pavillonban, a Stefánia szálloda télikertjében es nagy éttermében naponta hangverseny. Az elegáns nagyközönség találkozó helye.

A legjobb hírű konyha. Saját borpince 25 féle francia pezsgő. Nagy társalgóhelyiségek, olvasóterem, zeneterem, játéktér, télikert, jól szellőztetett magas étterem nagy kiterjedésű saját park, gyönyörű kilátással a fiumei öbölre (Quarnero) és a szigetcsoportha (Veglia, Cherso).

A Stefánia szállodában minden nyelven beszélnek. Tudakozódásra szíves készséggel válaszol a „Nemzetközi Hálókocsitársaság fürdőtelepeinek igazgatósága.”

Abbazia Stefánia szálloda.

## ABBAZIA

## HAUSNER PENSION

egész éven át nyitva.

mette in ordine e regola completamente in 2-3 ore lo stomaco più rovinato. L'usarlo è una vera benedizione e per quelli ché soffrono stitichezza.

Prima della colazione mezzo bicchiere di acqua amara SCHMIDTHAUER

Igmándi acqua amara

avere si può in ogni luogo A Fiume nella DROGERIA FRANCESCO JEHEL, in fiasche da 30 e 50 centesimi.

